

Idéhistoriske tilgange

6. gang

Quentin Skinner og intellektuel historie

CAMBRIDGE TRADITIONEN

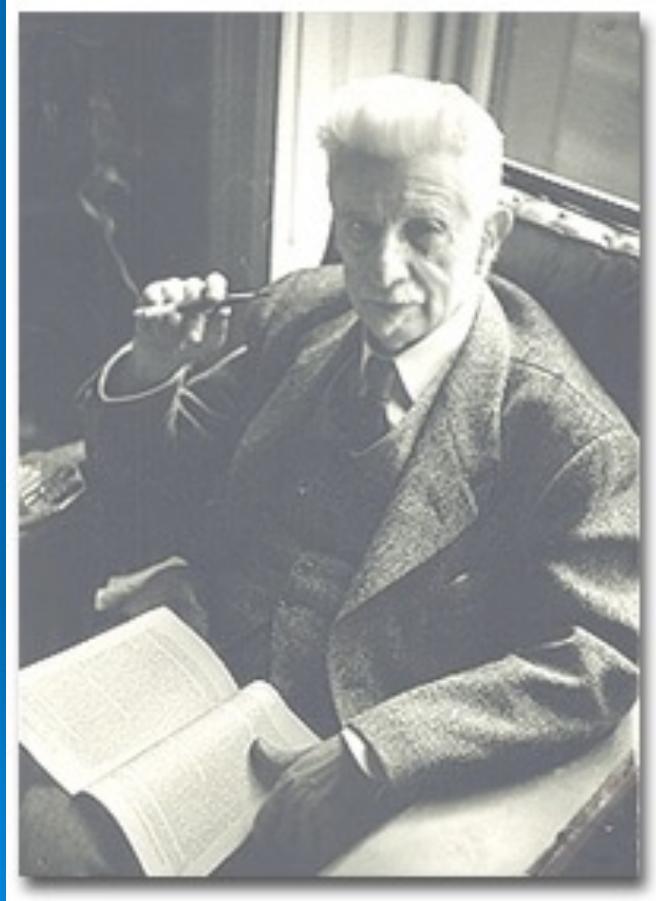
- Cambridge skolen er ikke et samlet teoretisk eller institutionelt forskningsprogram
- Cambridge traditionen er en række metodiske fællestræk blandt historikere, der
- arbejder med ideer, fra 1950'erne of frem.
- Disse fællestræk er blevet udledt og forsvarer mest gennemført af Quentin Skinner, hvorfor han også er blevet den universelle reference og resource for tilgangen.

Quentin Skinner

- F. 1940
- Hovedfigur i den form for intellektuelle historie der forbindes med "Cambridge Skolen"
- Omfattende forfatterskab inden for politisk filosofi, historie og metodologi/historiografi
- En del af en bredere vending mod begreber som diskurs, sprogspil, semantiske felter, begrebsanalyse, polemisk/lingvistisk kontekst
- Hos Skinner først formuleret i et opgør med Lovejoys idéer om Unit-ideas og "den doxografiske tilgang" til idéhistorien

- Video:
<https://www.youtube.com/watch?v=2c7q05U4rbq>

Lovejoys Unit Ideas

- Der eksisterer stabile "enhedsidéer", hvis kerne forbliver uforanderlig gennem historien men som finder forskelligt udtryk i forskellige perioder [fx ideen om "the great chain of being"]
- Unit ideas virker på tværs af åndsområder (og i endnu højere grad på tværs af disciplinære skel)
- Fødes som regel og finder deres stærkeste udtryk i filosofien: filosofihistorien kernedisciplinen i idéhistorie
- Men idéhistorikeren skal også kende andre områder (religion, kunst, sprog, litteratur, komparativ litteratur, folklore, videnskabshistorie, politik, socialhistorie, videnssociologi) i sin jagt på enhedsidéer gennem historien

Idéhistorikerens praksis ifølge Lovejoy:

Den enhedsidé som historikeren har isoleret forsøger han nu at efterspore i mere end en – allerhelst i alle – de grene af historien hvor den optræder på betydende vis, det være sig i de grene som betegnes filosofi, videnskab, litteratur, kunst, religion eller politik.

Antagelsen bag dette studie er at for at forstå en given begrebsliggørelse, en given eksplicit eller uudtalt antagelse, en mental habitus, eller en tese eller et argument – hvis dens væsen og historiske betydning skal forstås til fulde – så må den spores fortløbende gennem alle faser af menneskets tænkende liv hvori den manifesterer sig eller igennem så mange af disse som historikerens evner og ressourcer tillader at den efterspores.

Dette forehavende er inspireret af troen på at der er langt mere tilfælles imellem disse grene end det almindeligvis antages, at den samme idé ofte dukker op – til tider godt skjult – i de mest adskilte områder af den intellektuelle verden

Great Chain of Being s. 15

Quentin Skinner

Meaning and understanding in the History of ideas (1969)

- Wittgenstein og talehandlingsteoretisk sprogforståelse: Sproget fungerer som redskaber hvormed vi *gør* ting
- Overført på idéhistorien: historien om brugen af idéer i konkrete sammenhænge: Hvad ønskede en give aktør at gøre med en ytring på et givent tidspunkt

Meaning and understanding in the History of ideas (1969, dansk 2009)

Opgør med på den ene side

- "vulgær-kontekstualisme", der reducerer idéhistorien til ikke-tekstuelle forhold

Og på den anden side

- den "tekstualistiske tilgang"/"klassikertilgangen", som søger 'den tidsløse visdom' i de kanoniserede tekster og derved nutidens ærinder ind i tekster og derfor ender i anakronismer og mytologier:

Meaning and understanding in the History of ideas (1969, dansk 2009)

1. Mytologi: mytologien om doktriner

- Når hver af de store tænkere tillægges en mening om de spørgsmål/doktriner vi finder vigtige
- Kommer mest graverende til udtryk i tanken om enhedsidéer, hvor målet er at undersøge hvordan den samme idé har gestaltet sig i forskellige tider

Problem:

- Ideerne får agens - uden det forklares hvordan
- Ansats spørgsmål: hvornår var den der
- Vi finder det vi er prædisponeret til at lede
- Vi vurderer fortidens tænkere efter hvor tæt de er på at stille de spørgsmål vi selv stiller
- Hvad er meningen med at lave undersøgelsen

Meaning and understanding in the History of ideas (1969, dansk 2009)

2. Mytologi: mytologien om sammenhæng

- Når historikeren ser det som sin opgave at udfylde hullerne hos en tænker i forhold til de på forhånd fastlagte spørgsmål og skabe sammenhæng i et livs forfatterskab:

Problem:

- Medfører at man redegøre for en tænkers selvmodsigelse
- Hvordan fungerer tænkning? Mere rodet, usammenhængende end vi forestiller os+

Meaning and understanding in the History of ideas (1969, dansk 2009)

3. og 4. Mytologi: mytologien om foregribelse og mytologien snæversyn

- Når historien reduceres til en række udviklingsstadier der har ført frem til vores nuværende situation t

Problem:

- Medfører at forgribelsen fremstår som vigtigere end det tænkeren tænkte
- Medfører abstrakte udviklingslinjer hvor idéer bevæger sig fra bjergtop til bjergtop (efterrationaliserede linjer gøres til reelle linjer)
- Medfører at en forfatters mulige intentions horisont ignoreres (ingen redegørelse hvad nogen nogensinde har tænkt)
- "Ingen aktør kan siges at have ment eller være nået frem til noget, som vedkommende aldrig selv ville have kunnet acceptere som en korrekt beskrivelse af, hvad han eller hun havde ment eller var nået frem til"

Historisk rekonstruktion

Skimmers maksime "Ingen aktør kan i eftertiden tilskrives at have ment eller gjort noget, som han aldrig selv ville kunne bringes til at acceptere som en korrekt beskrivelse af, hvad han havde ment eller gjort."

Meaning and understanding in the History of ideas (1969, dansk 2009)

For at forstå en tekst er det nødvendigt at forstå tekstens lingvistiske/polemiske kontekst

- Spørgsmålet der må stilles: Hvad ønsker en forfatter at gøre med sin tekst? (Descartes eksemplet: ikke epistemologi men anti skepticisme)
- Teksterne er talehandlinger rettet mod diskussioner i tænkerens omverden og udtrykkes i tidens vokabularer
- Kortlægning af de vokabularer teksten skrives i og den polemiske kontekst den indgår – som en vej til at forstå de mulige intentioner med teksten.
- "De eneste idéhistorier der skal skrives, er historierne om, hvordan ideerne er blevet brugt i argumenter og tvister"
- En insisteren på den historiske tæknings historicitet: Ikke blot svarene men også spørgsmål ændrer sig

Skinners positive projekt

Grafton: Mange følte at Skinner efterlod spredte træer, hvor der før var store Skove

Ingen: kunne forudse at projektet ville udvikle sig i en så konstruktiv retning

Meaning and understanding in the History of ideas (1969, dansk 2009)

Skimmers positive projekt for idéhistorien, hvis klassikertilgangen opgives:

- Hvordan fungerer idémæssigforandring? Gennem aktørers brug af sproget udfra det de ønsker at gøre med deres ytringer (Den innovative ideolog)
- Vidensarkæologi der tillader os at udfordre og udvide vores forestillingsverden (frihedsbegrebet og historikeren)
- I stedet for at se teksterne tidløse visdom ser vi hvor forskellige fortidens tankeverden er fra vores: medfører en sund relativering af vores eget udsyn (lærer os hvad der er kontingenst og hvad der er nødvendigt)

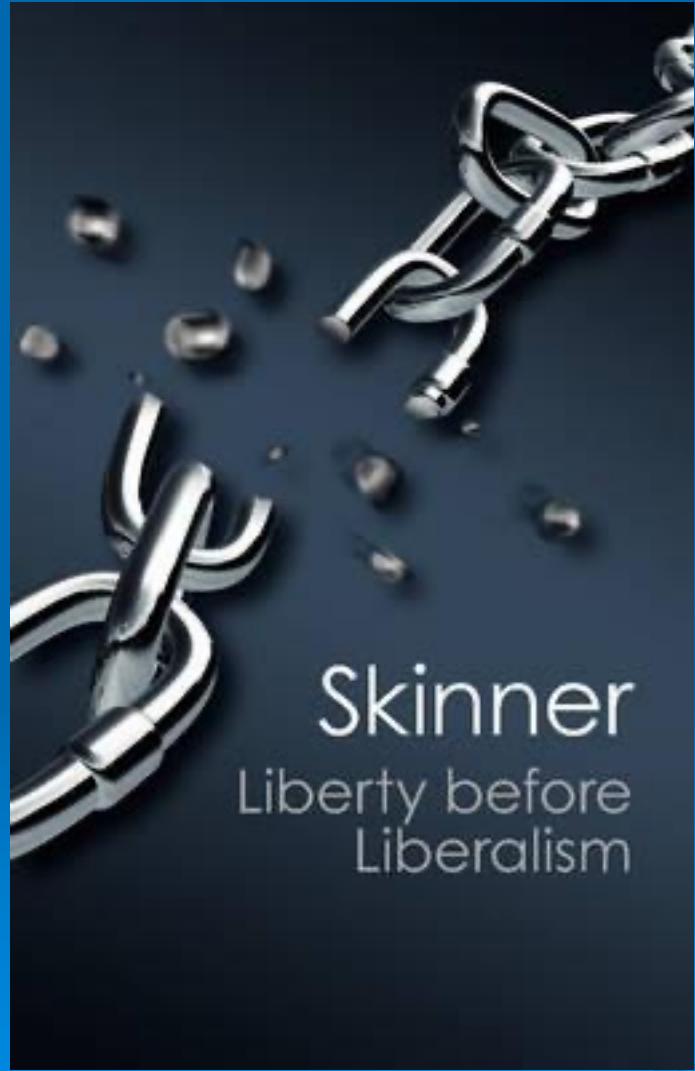
Quentin Skinner

Den innovative ideolog – og ideologisk forandring

- › Ideer spiller en rolle som legitimering af handling (Selv hvis moralske principper ikke er årsagen til en adfærd er vi ved til at interessere os for principperne.

Hvorfor? Fordi adfærd skal kunne legitimeres

- › Den innovative ideolog: En aktør med behov for at legitimere en adfærd som i et givent samfund betragtes som problematisk
- › Legitimering gennem forskydning af rådende vokabularer (må marchere baglæns ind i striden, dvs. placere sig i forhold til de gældende ideologiske konventioner på et givent tidspunkt – med ideologisk forandring til følge)
- › Analysestrategien: afdækning af idemæssige konventioner og idémæssig forandring gennem studier af aktørers brug af vokabularers sprogligt-ideologiske potentialer

Quentin Skinner

Frihedsbegrebet og historikeren

Udfordring af ensidigt liberalt frihedsbegreb (forstået som fravær ydre tvang) gennem genfremstilling af neoromansk tradition for frihedstænkning.

Formål med denne type undersøgelse:

- Historie for historiens egen skyld argumentet (Skinner er skeptisk men anderkender det)
- tættere kobling mellem idéhistorie og "den politiske realhistorie"
 - › Aftklaering af hvad der er kontingen og hvad der er nødvendigt
 - › analysestrategien: Udfordringen af rådende intellektuel mainstream på væsentlige spørgsmål gennem genfremstilling af glemte vokabularer

Quentin Skinner

Den innovative ideolog – Weber eksemplet

- › Tidlige kapitalister/købmænd med stort legitimeringsbehov
(tænk Shylock)
- › Spørgsmål: hvilken adfærd ønsker de at legitimere (den illukutionære effekt), har de succes med at få en adfærd anerkendt (den perlukutionære effekt)
- › Studeres ved at se på sproget de bruger: særligt de evaluative/dekriptive udtryk (ord der både beskriver og vurderer en handling)

Quentin Skinner

Den innovative ideolog – Weber eksemplet

- **Kernespørgsmål:** Lykkes det dem at ændre sproget?

Foregår der en retorisk forskydning/manipulation med ord med konsekvenser for moralsk identitet og adfærd? : Lykkes det dem at ændre sproget?

- **Vilkår. Innovative ideologer** marcherer baglæns ind i striden: dvs. overtager dele af et vokabular og kenventioner med henblik på at udfordre/ændre andre dele
- Skinner identificerer to strategier:

Quentin Skinner

Den innovative ideolog – Weber eksemplet

Strategi 1: Retoriske strategier for at overvinde misbilligelse:

- Indføre nye ord: nøjsomhed som positive term
- Neutral til positive: skønsom og skarpsindig
- Fra negative til neutral: ambition
- Fra negative til positive: kløgt og kløgtig
- Negative termer om andres adfærd: fx ødeland og forøde sin formue
- Fra billigelse til negative (nedlade: nedlade sig til at tale med mig.

Aristokratisk positive): bliver negativt

Quentin Skinner

Den innovative ideolog – Weber eksemplet

Strategi 2:

- manipulere kriterierne for anvendelse af positive termer (vigtigst)
- Udstrække rosende termer til at dække det problematiske adfærd: FX

Forsyn fra religøst til merkantilt vokabular: udtrykker forsyn i
pengesager +Samvittighedsfuld om nøjeregnehed + - to act religiously
– også for pengesager

Samlet et idéhistorisk skift fra: “bed og arbejd” til ”at arbejde er at bede”

-

Quentin Skinner

Den innovative ideolog – Weber eksemplet

Eksemplets generelle konklusion:

Metodisk: handlemåde hæmmes/fremmes altid af hvad der kan legitimeres sprogligt: sproget sætter begrænsninger for mulighed handlen. Derfor kan vi ikke se bort fra sproget og moralske principper
(ideas matter even if people don't believe in them)

Eksemplets specifikke konklusion

Redde/præcisere Webers tese som er blevet kritiseret af den der påpeger at kapitalisme opstod før protestantismen (Trevor Roper). Skinners (og Webers) pointe er at adfærdens kom først og skabte legitimeringsbehovet. M.o.a. peges der på en dialektik mellem sproglig og social forandring

Quentin Skinner

Genfremstilling af glemte vokabularer

- › Udfordring af ensidigt liberalt frihedsbegreb (forstået som fravær ydre tvang) gennem genfremstilling af neoromansk tradition for frihedstænkning
- › Aflaring af hvad der er contingent og hvad der er nødvendigt
- › analysestrategien: Udfordringen af rådende intellektuel mainstream på væsentlige spørgsmål gennem genfremstilling af glemte vokabularer

Strukturalisme og post-strukturalisme (14/3) – v. CA + gæst Alberte Bové

- Saussure, Ferdinand de, Forelæsninger om almen lingvistik, i Lars Henrik Schmidt (red.): *Det videnskabelige perspektiv – videnskabsteoretiske tekster*, s. 411-441
- Hall, Stuart (1997), The work of representation (Milton Keynes: Open University), 1-47
- Hall, Stuart (1992), Formations of modernity (Milton Keynes: Open University), Kap. 6, the west and the rest